

Bireysel Başvuru Kararlarının İcrasına İlişkin Düzenlemeler ve Kurumsal Yapılanma İhtiyacı

Muharrem İlhan Koç
Anayasa Mahkemesi Araştırma ve İçtihat Birimi Başraportörü

Giriş

Bilindiği üzere Anayasa yargısının temeli, *anayasanın üstünlüğü* ve *hukuk devleti* ilkelerine dayanmaktadır. Anayasanın üstünlüğü ilkesinin pratikte bir anlam ifade edebilmesi üstünlüğü sağlayacak mekanizmaların etkinliği ile mümkündür.¹

2010 yılında yapılan Anayasa değişikliğiyle Anayasa Mahkemesinin görev ve yetkilerine ilişkin Anayasanın 148. maddesine şu hükümler eklenmiştir:

“Herkes, Anayasada güvence altına alınmış temel hak ve özgürlüklerinden, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi kapsamındaki herhangi birinin kamu gücü tarafından, ihlal edildiği iddiasıyla Anayasa Mahkemesine başvurabilir. Başvuruda bulunabilmek için olağan kanun yollarının tüketilmiş olması şarttır.

Bireysel başvuruda, kanun yolunda gözetilmesi gereken hususlarda inceleme yapılamaz.

Bireysel başvuruya ilişkin usul ve esaslar kanunla düzenlenir.”

30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanunun ilgili hükümlerinin yürürlüğe girdiği 23 Eylül 2012 tarihinden itibaren Anayasa Mahkemesine bireysel başvuru yapılabilmektedir.

Bireysel Başvuruda Verilen Kararlar ve Sonuçları

Bireysel başvurularla ilgili olarak 6216 sayılı Anayasa Mahkemesi

---

¹ Bülent Tanör, Necmi Yüzbaşıoğlu, 1982 Anayasasına Göre Türk Anayasa Hukuku, İstanbul 2011, 10. Bası, s. 464.

Kuruluş Kanununda yer alan düzenlemelere bakıldığında *kabul edilebilirlik* (6216 SK. m. 48) ve *esas* (6216 SK. m. 49) olmak üzere iki ayrı karar süreci olduğu görülmektedir. Başvurular kapsamında bazı durumlarda *tedbir* kararı (6216 SK. m. 49/5) da verilebilmektedir.

Bunlar dışında *feragat* halinde başvurunun *düşmesine* (6216 SK. m. 50/5), başvuru şartlarının yerine getirilmediği (6216 SK. m. 47/6) veya başvuru hakkının kötüye kullanıldığı tespit edildiğinde başvurunun *reddine* karar verilmekte ve bu ikinci hâlde ayrıca *disiplin para cezasına* hükmedilebilmektedir (6216 SK. m. 51)

Bir başvurunun kabul edilemezliğine karar verildiğinde bireysel başvuru inceleme süreci o başvuru açısından sona ermektedir (6216 SK. m. 48/4). Zira kabul edilemezlik kararıyla bir temel hakkın ihlal edilip edilmediğinin incelenmesi aşamasına geçilmemektedir.

Bu noktada bazı kabul edilemezlik kararlarının (başvuru süresi, başvuru yollarının tüketilmemesi, Mahkemenin yetkisi gibi) *usule ilişkin* olduğunu, bazı kabul edilemezlik kararlarının ise *esasa ilişkin* (kanun yolu şikâyeti, kanıtlanamamış şikâyetler, ihlalin olmadığına açık olduğu şikâyetler, zorlama/karmaşık şikâyetler) olduğunu belirtmek yararlı olur.

Başvurunun tamamen veya kısmen kabul edilebilir olduğuna karar verildiğinde ise inceleme duruma göre başvurunun tümü veya kabul edilebilir bulunan iddialara ilişkin kısımları yönünden devam etmektedir.

Esas incelemede başvuru kapsamında belirtilen olay ve olgular temelinde bir anayasal hak veya özgürlüğün ihlal edilip edilmediği değerlendirilmektedir.

Bölümlerin, bir mahkeme kararına karşı yapılan bireysel başvurulara ilişkin incelemelerinin, bir temel hakkın ihlal edilip edilmediği ve bu ihlalin nasıl ortadan kaldırılacağına belirlenmesi ile sınırlı olduğu belirtildikten sonra, Bölümlerce kanun yolunda gözetilmesi gereken hususlarda inceleme yapılamayacağı yönünde Anayasa'da yer alan sınırlamanın Kanun'da tekrar edildiği görülmektedir (6216 SK. m. 49/5)

Kabul edilemezliğe veya temel hak ve özgürlüğün *ihlal edilmediğine* ilişkin kararların doğal olarak başvuruya konu kamusal işlem veya uygulama yönünden bir etki yaratması beklenmemektedir. Diğer bir ifadeyle bu kararlar nedeniyle başvuru öncesinde ortaya çıkmış olan hukuki durumda bir değişiklik olmayacaktır.

Buna karşın *ihlal* kararları, ilgili temel hak ve özgürlüğün korunması veya kullanılması bakımından bir etkinliği gerekli kılabilen veya en azından tazmini gerektirmektedir. Bunun yanında *tedbir* kararları da geçerli oldukları sürece benzer bir etkinliği veya *mevcut durumu değiştirmeme* şeklinde bir hareketsizliği gerekli kılabilir. Bugüne kadar yaşam hakkı ve kötü muamele yasağı kapsamında 54, özel ve aile hayatına saygı hakkı kapsamında 4 olmak üzere toplam 54 tedbir kabul kararı verilmiştir.

İhlal kararları nedeniyle 930 başvuruda maddi veya manevi tazminata hükmedilmiştir. Hükmedilen toplam yaklaşık 32 milyon TL tazminatın yaklaşık 12 milyon TL'si manevi tazminat 20 milyon TL'si ise maddi tazminattır. Ayrıca hakkın kötüye kullanılması nedeniyle başvuru aleyhine hükmedilen toplam disiplin para cezası 5.500 TL'dir. Bugüne kadar 1.215 ihlal kararı verildiği dikkate alındığında bu başvuruların büyük kısmında tazminata hükmedildiği görülmektedir. Bu sonuç %76'lık bir oranı ifade etmektedir.

Bireysel Başvuru Kararlarına İlişkin Düzenlemenin Niteliği

Genel olarak bireysel başvuru kapsamında verilen karar türlerini bu şekilde belirttikten sonra başvuru öncesi hukuki durumu değiştirme etkisi gösterebilen *ihlal* kararlarına ilişkin düzenlemeleri değerlendirmek yararlı olacaktır.

Bu çerçevede bireysel başvuruya ilişkin anayasa değişikliğinin amacının belirlenmesi önemlidir. Kanun teklifinin gerekçesinde başka ülkelerdeki anayasa şikâyeti uygulamasına ve Türkiye'nin temel hak ve özgürlükler kapsamında konumuna değinildikten sonra, "*hak ihlallerine maruz kaldığını iddia edenlerin önemli bir bölümünün bireysel başvuru aşamasında tatmin edilmesinin mümkün olabileceği ve Türkiye aleyhine [AİHM'de] açılacak dava ve verilecek ihlal kararlarında azalma olacağını değerlendirildiği,*

...iyi işleyen bir bireysel başvuru sisteminin haklar ve hukukun üstünlüğü temelindeki standartları yükselteceği" ifade edilmiştir.²

Gereğince yer alan bu amaçlar bakımından, AİHM'in Sözleşme kapsamında tüketilmesi gereken iç hukuk yollarının niteliğine ilişkin içtihadı önem arz etmektedir.

² <http://www2.tbmm.gov.tr/d23/2/2-0656.pdf>

AİHM'e göre başvuranlar sadece ilgili tarihte hem teoride hem de pratikte mevcut olan ve doğrudan başvurabilecekleri iç hukuk yollarını tüketmek zorundadırlar. Bir başka deyişle başvuranlar, erişilebilir, başvuranların şikâyetleri açısından tazmin sağlayabilecek olan ve olumlu sonuçlanması konusunda makul bir ihtimal bulunan hukuk yollarını tüketmek zorundadırlar (*Sejdovic/İtalya [BD]*, § 46; *Paksas/Litvanya [BD]*, § 75)³. Özel haller dışında yargılamaların yeniden başlatılmasına veya bir mahkemeden kararını gözden geçirmesine yönelik talepte bulunmak gibi takdire bağlı veya olağanüstü hukuk yollarına başvurmak gerekli değildir (Çınar/Türkiye (k.k.); Prystavka/Ukrayna (k.k.)).⁴ AİHM, anayasa mahkemelerine bireysel başvuru yolunun tüketilmesiyle ilgili olarak; Sözleşmenin anayasa mahkemesine bireysel başvuruda bulunulmasını gerektirip gerektirmediğinin büyük ölçüde davalı Devletin yasal sisteminin belirli özelliklerine ve Anayasa Mahkemesinin yargı yetkisinin kapsamına bağlı olduğunu belirtmektedir. (*Grişankova ve Grişankovs/Letonya (k.k.)*; *Liepājnieks/Letonya (k.k.)*)⁵

Bireysel başvuruya ilişkin hükümlerin kanunlaşması sürecinde en çok tartışılan konularda biri ihlal kararların hukuk sistemi ve yargısal işleyiş bakımından nasıl etki göstereceği olmuştur.

Anayasaya kanun yolunda gözetilmesi gereken hususlarda inceleme yapılamayacağı şeklinde bir kaydın bireysel başvurunun yargı sisteminin genel işleyişini olumsuz etkilememesini sağlamaya yönelik olduğu görülmektedir. Esasen böyle bir kayıt konulmasa dahi işin doğası bu sınırlamayı içermektedir.

Bireysel başvuruda verilecek kararlara ilişkin taslak maddede, ihlâl bir mahkeme kararından veya idarî işleminden kaynaklanmışsa, **ihlâlê konu kararın veya idarî işlemin iptaline karar verileceği**, kararın iptali kendiliğinden ihlâlî kaldırmazsa yargılamanın yeniden yapılmasına hükmedileceği belirtilmiştir.

Taslak maddeye ilişkin TBMM Komisyon çalışmalarında, ihlale konu mahkeme kararının iptali ile kararının hangi makam tarafından

3 Sejdovic / İtalya [BD], no. 56581/00, AİHM 2006-II, Paksas/Litvanya [BD], no. 34932/04, AİHM 2011

4 Çınar / Türkiye (k.k.), no. 28602/95, 13/11/2003; Prystavska / Ukrayna (k.k.), no. 21287/02, AİHM 2002-X

5 Grişankova ve Grişankovs / Letonya (k.k.), no. 36117/02, AİHM 2003-II; Liepājnieks/Letonya (k.k.), no. 37586/06, 2/11/2010

yerine getirileceğini belirleme yetkisinin Anayasanın 2., 148., 151., 152. ve 155. maddelerine aykırı olduğu ifade edilmiştir. Düzenlemenin bir Yüksek Mahkemenin kararını iptal yetkisi verdiği, Anayasal açıdan eşit durumda olan Yüksek Mahkeme kararlarının bir diğer Yüksek Mahkeme tarafından iptalinin Anayasaya aykırı olduğu belirtilmiştir. Anayasa Mahkemesinin temyiz merciine dönüştürüldüğü, Anayasanın 148. maddesinin yalnızca ihlalin tespiti yetkisini Anayasa Mahkemesine verdiğini, kuruluş kanunu ile Anayasada olmayan bir yetkinin tanınmasının yanlış olacağı yönünde görüşler ileri sürülmüştür.

Esas inceleme sonunda verilecek kararlara ilişkin taslağın 50. maddesi şu şekilde kanunlaşmıştır:

MADDE 50- (1) Esas inceleme sonunda, başvuru hakkının ihlal edildiğine ya da edilmediğine karar verilir. İhlal kararı verilmesi hâlinde ihlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılması için yapılması gerekenlere hükmedilir. Ancak yerindelik denetimi yapılamaz, idari eylem ve işlem niteliğinde karar verilemez.

(2) Tespit edilen ihlal bir mahkeme kararından kaynaklanmışsa, ihlali ve sonuçlarını ortadan kaldırmak için yeniden yargılama yapmak üzere dosya ilgili mahkemeye gönderilir. Yeniden yargılama yapılmasında hukuki yarar bulunmayan hâllerde başvurucu lehine tazminata hükmedilebilir veya genel mahkemelerde dava açılması yolu gösterilebilir. Yeniden yargılama yapmakla yükümlü mahkeme, Anayasa Mahkemesinin ihlal kararında açıkladığı ihlali ve sonuçlarını ortadan kaldıracak şekilde mümkünse dosya üzerinden karar verir.

Kanunda yer alan bu düzenlemeyle Anayasa Mahkemesine tespit ettiği ihlalin ve sonuçlarının nasıl ortadan kaldırılacağını da belirleme görev ve yetkisi verilmektedir.

Bu yetkinin verilmesinin Anayasa'ya uygun olup olmadığı ve özellikle mahkeme kararlarının konu olduğu ihlallerin nasıl giderileceği konuları açılan iptal davasında yine Anayasa Mahkemesince karara bağlanmıştır.

Bu kurala ilişkin iptal davasında, Anayasa Mahkemesine yeniden yargılama yapılmasını isteme yetkisi verildiği, Anayasa'nın 148. maddesinde Mahkemenin bireysel başvurularda yetkisinin sadece insan hakları ihlallerinin tespitiyle sınırlı olduğu, Anayasa'da, bireysel başvuru kararlarıyla ilgili bir düzenleme yapılmadığı halde Kanunla kaynağını Anayasa'dan almayan bir yetki tanınarak Anayasa Mahkemesine, diğer mahkemelerin üzerinde,

Anayasanın 138. maddesine aykırı olarak Kanunla emir ve talimat verme yolunun açıldığı ayrıca yeniden yargılamanın kanun koyucu tarafından dikte ettirildiği ve dayatıldığı, oysa yeniden yargılamanın da Anayasa'nın 36. maddesi kapsamında bir hak arama yolu olduğu ve bu hakkın kullanılmasının 36. maddede hakkı ihlal edilen taraflara tanındığı, bu nedenle kanun koyucu tarafından bu hakkın Kanunla Anayasa Mahkemesine bırakılmayacağı, Kanunla Mahkemeye böyle bir görevin verilemeyeceği belirtilerek kuralın, Anayasa'ya aykırı olduğu ileri sürülmüştür.⁶

Anayasa Mahkemesi E.2011/59, K.2012/34 ve 1/3/2012 tarihli kararıyla kurala ilişkin iptal istemini şu gerekçelerle reddetmiştir:

Anayasa'nın 148. maddesinde yer verilen bireysel başvuru yolu, dava dilekçesinde belirtildiği gibi sadece bir hakkın ihlal edilip edilmediğinin tespiti davası değil, bireylerin temel hak ve özgürlüklerinin kamu gücü tarafından ihlalinin önlenmesi ve bir ihlal tespiti durumunda da bu ihlalin sonuçlarını ortadan kaldıracak veya meydana gelen zararı giderecek şekilde hukuki sonuçlar doğuran bir dava niteliğindedir. Bu nedenle, kanun koyucu bireysel başvurunun niteliğine uygun gerekli usul hükümlerine Kanun'da yer vererek, Anayasa Mahkemesinin görevinin sadece hak ihlallerinin tespiti değil, bu ihlali ortadan kaldıracak nitelikte kararlar verebilmesine imkân tanınması olduğu açıktır.

Ayrıca, dava dilekçesinde belirtildiği gibi Anayasa'nın 148. maddesinde Anayasa Mahkemesinin bireysel başvurularda yetkisinin sadece bir hak ihlalinin tespitiyle sınırlı olduğu yönünde bir kural bulunmamaktadır. Yasama yetkisi genel ve asli bir yetki olup kanun koyucunun bir konuda düzenleme yapabilmesi için Anayasa tarafından özel olarak yetkilendirilmiş olmasına ihtiyaç yoktur. Bu nedenle kanun koyucu Anayasa'da açıkça yasaklanmamış her alanda düzenleme yapabilir. Dava konusu kuralda yer alan düzenlemelerin de bu kapsamda değerlendirilmesi gerekir.

Bireysel başvuru kapsamında sadece ihlal tespiti yapılmaması, ayrıca ihlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılması için yapılması gerekenlere hükmedilmesi bir usul kuralından ziyade bireysel başvurunun niteliğine ilişkin bir düzenleme olarak görülebilir ve bu nedenle bireysel başvurunun niteliğinin Anayasa'da daha açık bir hükümlerle belirlenmesinin daha uygun

⁶ Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usûlleri Hakkında Kanun Tasarısı ile Anayasa Komisyonu Raporu, s. 21, <https://www.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem23/yil01/ss696.pdf>

olacağı söylenebilir. Ayrıca Anayasa Mahkemesinin norm denetimi kapsamındaki görevine ilişkin yetkilerinin ve buna ilişkin yargılama usulünün Anayasa'da daha ayrıntılı olarak düzenlendiği dikkate alındığında (m.149-152) bireysel başvuruya ilişkin anayasal düzenlemelerden bu kapsamda bir yetki olduğunu ancak yorumla çıkarmanın mümkün olduğu söylenebilir.

Ayrıca Kanun'da yer alan ihlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılması için yapılması gerekenlere hükmedilmesine ilişkin düzenlemenin *soyut* bir nitelik taşıdığı görülmektedir.

Bununla birlikte ihlalin bir mahkeme kararından kaynaklandığı durumlarda ihlali ve sonuçlarını ortadan kaldırmak için yeniden yargılama yapılmak üzere dosyanın [kararın] ilgili mahkemeye gönderilmesi, yeniden yargılama yapılmasında hukuki yarar bulunmayan hâllerde başvurucu lehine tazminata hükmedilebileceği veya genel mahkemelerde dava açılması yolunun gösterilebileceği, yeniden yargılama yapmakla yükümlü mahkemenin, Anayasa Mahkemesinin ihlal kararında açıkladığı ihlali ve sonuçlarını ortadan kaldıracak şekilde mümkünse dosya üzerinden karar vereceği düzenlenerek bu kapsamdaki ihlaller bakımından yapılacak uygulama biraz daha ayrıntılandırılmıştır.

Ancak belirtmek gerekir ki ihlal kararlarının hukuk sisteminin bütünlüğü içinde bireysel başvurunun işlevine uygun sonuçlar ortaya çıkarması bakımından bu düzenlemenin de yeterli olmadığı söylenebilir.

Daha önce ifade edildiği üzere bireysel başvuruyu uygulayan her ülke, anayasa şikâyeti (bireysel başvuru) kurumunun kapsamını kendi hukuk sisteminin bütünlüğünü ve iç tutarlılığını gözeterek değişik işlemlere karşı kabul etmiş ve kurumun yapısını temel siyasal tercih doğrultusunda belirlemiştir.⁷ Bu durumun işin doğasından kaynaklandığı açıktır.

Temel hak ve özgürlüklere ilişkin bireysel başvuru incelemeleri sonunda;

Yaşam hakkına ve kötü muamele iddialarına ilişkin başvurularda özellikle etkili soruşturma (usul) yükümlülüğü kapsamında bir bütün olarak idari ve adli süreçlerde tespit edilen eksiklikler (soruşturmanın etkililiği, soruşturmanın bağımsızlığı gibi) nedeniyle ihlal kararları verilmektedir.

⁷ GÖZTEPE Ece, Türkiye'de Anayasa Mahkemesi'ne Bireysel Başvuru Hakkının (Anayasa Şikâyeti) 6216 Sayılı Kanun Kapsamında Değerlendirilmesi, TBB Dergisi, Sayı 95, sayfa 16.

Bunun yanında yaşam hakkı ve kötü muamele yasağına ilişkin anayasal güvencelerle çatışan uygulamaların (HAGB karar verilmesi, idari soruşturma açılmaması) ihlale neden olabildiği görülmektedir.

Kişi hürriyeti ve güvenliğine ilişkin ihlal nedenlerinin ağırlıklı olarak yargılamaların makul sürelerde sonuçlandırılmaması nedeniyle uzun tutukluluk süreleri ve bu kapsamdaki kararların yeterli biçimde gerekçelendirilmemesi olduğu görülmektedir. Tutuklulukla ilgili ihlal kararlarının kişilerin ihlale neden olan koşullarda ve gerekçelerle özgürlükten yoksun bırakılmamalarını gerektirdiği söylenebilir. Bu kapsamdaki kararların yargı mercileri tarafından dikkate alındığı ve uygulandığı görülmektedir.

İfade özgürlüğüne ilişkin ihlal kararlarında müdahaleye konu ifade ve beyanların suç veya muhatabın şeref ve itibarına haksız bir saldırı olmadığı, ifade özgürlüğü kapsamında korunması gerektiği değerlendirildiğinde yeniden yargılama yapan mahkemenin değerlendirmesini bu yönde değiştirmesi veya aynı sonuç bakımından farklı bir nedene dayanması gerekmektedir. Zira ihlalin ortadan kaldırılması ancak bu şekilde mümkün olabilir.

Mülkiyet hakkının ihlaline karar verilen bazı durumlarda idari uygulamanın sonuçlarının yürürlükteki mevzuata uygunluğunu tespit eden derece mahkemelerince yeniden yargılama kapsamında tespit edilen ihlalin hangi yasal temele dayanılarak giderileceği belirli değildir⁸

Bu gibi, ihlale neden olan müdahalenin sadece normun somut olaya uygulanmasından ibaret olabildiği hallerde ihlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılması daha farklı bir nitelik arz etmektedir.

Bu nedenle ihlal tespit edildiğinde ve yeniden yargılama yapan mahkeme tarafından ilgili kanunun anayasaya aykırılığı iddiasıyla itiraz başvurusu yapılmadığında olaya uygulanabilecek bir kanun hükmü varken Anayasa Mahkemesi kararında belirtilen gerekçelere uygun olarak, dolayısıyla bir şekilde uyuşmazlığın “anayasanın doğrudan uygulanmasıyla” sonuçlandırılması durumu ortaya çıkabilecektir.

Bunlar dışında özellikle yargı kararına dayanan alacağın ödenmemesi nedeniyle ihlal kararı verildiğinde manevi tazminat yanında “*hukuk, adalet ve mahkemeye güven ilkesinin gördüğü zararın devam etmesinin önlenmesi amacıyla,*

8 Örnek bir karar *Tevfik Baltacı*, B. No: 2013/8074, 9/3/2016

kararların mümkün olan en kısa sürede yerine getirilmesini temin" amacıyla Mahkeme verdiği kararını ilgili kamu idaresine de göndermektedir.⁹

Anayasa Mahkemesi kararlarının niteliğine ilişkin olarak, bireysel başvuru öncesinde oluşmuş anayasal temelde, bireysel başvuru nedeniyle bir değişiklik yapılmamış, anayasa koyucu bireysel başvuru yolunu ihdas ederken farklı bir tercihte bulunmamıştır. Bu kapsamda Anayasa Mahkemesi kararlarının bağlayıcılığının bireysel başvuru kararları bakımından geçerli olduğu sonucuna varmamak için bir neden bulunmamaktadır.

Ancak hukuk sisteminin her alanına ilişkin hatta yüksek mahkemelerin denetiminden dahi geçmeyen kararların temel hak ve özgürlükler yönünden incelendiği bireysel başvuruda, tespit edilen ihlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılması, norm denetiminde bir kuralının hukuki varlığını sonlandırmaktan farklı bir nitelik taşımaktadır.

Bir mahkeme kararının dayandığı hukuki temeller ve yargılama süreci çok karmaşık olabilmektedir. Hem maddi hukuka hem de yargı mercilerinin yetkilerine ve usul hukukuna ilişkin sonuçlar kararlarda iç içe geçmektedir. Diğer bir ifadeyle bir yargılama sürecinin nihai ürünü olan *kesin hüküm* bütün hukuk sisteminin ortaya çıkardığı bir sonuçtur. Bu nitelikte bir sonucun neden olduğu hak ihlalini gidermek için her bir unsurunu değerlendirerek ve bu unsurlar açısından sorun oluşturmayacak uygun bir yöntemin her olayda geliştirilmesinin zorluğu açıktır.

Bu çerçevede bireysel başvuru doğrudan başvurulabilen, yani takdire bağlı olmayan bir hukuk yolu olmakla birlikte başvuru öncesinde kesin olarak ortaya çıkmış olan hukuki sonuç *sadece* başvuru yapılmasıyla etkilenmediğinden olağan bir kanun yolu da değildir.

Bireysel başvurunun çok boyutlu niteliğinin ve çok yönlü etkilerinin ortaya çıktığı ve gözlemlendiği üç yılı aşan birikim dikkate alındığında mevcut başarısının artarak devam etmemesi için bir neden bulunmamaktadır.

Konuşmamı sonlandırırken herkese tekrar saygılarımı sunuyorum.

---

9 Kenan Yıldırım ve Turan Yıldırım, B. No: 2013/711, 3/4/2014 kararı